

litev za naše že itak skrajno slabo finančno stanje. Se danes nepregledne stroške, dvakrat več kot dosedaj drago plačanih uradnikov, je pa tudi koledar pri sedanjem obupnem pomanjkanju stanovanj v Mariboru neizpeljiva. Torej celo kolikor toliko trezno misleči demokratje, ki upoštevajo naše bedno denarno stanje in stanovanjsko beraštvo, so se postavili odločno in javno proti udeležitvi dveh oblasti v Sloveniji.

Po ustavi deljena Slovenija — komaj na papirju rojeno centralistično država, nima nasprotnikov samo v vrstah opozicije, ampak že uvidevajo njeno življenjsko nesposobnost tudi njeni očetje demokrati.

Deljena Slovenija — up Nemcev.

Delitve slovenskih pokrajin ne pozdravljajo nobeden resno ter res državno misleči Slovenec, ampak ta centralistični upravni nestvor je le voda na vsenemški mlin.

Izguba: Koroške, Reke, Baroša, bajskega trikota in Skadra so nas že več kot dovolj izsolale v prepričanju, da smo obdani krog in krog od sovražnikov, ki neprestano prežijo, kako bi nas še bolj pristigli.

Deljena Slovenija je zopet en nov up za naše stare nemške sovraže, da nam kot razkosanim na dve oblasti odtrgajo kraje do Drave. Vsenemskim nakanam o razmahu proti jugu bi edino lahko uspešno kljubovala enotna in avtonomna Slovenija; nikakor pa ne dve slabotni upravni zaplati, ki se še boste ribali med seboj.

Brž kot ne še lahko doživimo, da se bomo sprijeli s kakim sosedom in da nas bodo v nagrado po pariški ali londonski navadi pristigli ravno na severni meji, ki je najbolj skeleč trn v peti avstrijskih in rajhovskih Nemcev, ki še nikakor niso opustili svojega prodirnega načrta: Vsaj do — Drave!

Kdo edini ima prav?

Naša stranka je edina uvidela takoj v začetku, kaka opasnost bi bila deljena Slovenija in zahtevala avtonomijo Slovencev z Ljubljano kot upravnim središčem.

Kako edino pravo smo zadeli z našim volilnim geslom: Za avtonomno Slovenijo! vidimo danes ne samo mi, ampak tudi volilni samostojni in demokratični glasovi, ki že javno priznavajo, kako prazno volilni manevar so bile obljube o blagoslovu dveh upravnih oblasti v Sloveniji.

Pretežna večina slovenskega naroda je že uvidela kolj skraja nesmisel delitve Slovenije, danes se že tudi ogrevajo za avtonomijo medvolitveni tozadevni kratkovidneži, ki že čutijo, kako se jim bodo za izdajstvo slovenske avtonomije osvetile ljudske mase pri prihodnjih volitvah.

Proračun vrhovne državne uprave.

V „Gospodarju“ smo se že bavili s posameznimi postavkami državnega proračuna. Tokrat se hočemo le dotakniti ogromnih števil proračuna

okrožje in krogla je prižvižgala med drevje. To je bil njihov zadnji strel.

Obležal sem mirno na tleh in poslušal.

Nekaj so razbijali s sekirami na obrežju blizu kože — naš čoln, kakor sem pozneje opazil. Blizu izliva enega od obeh močvirnih potočičev je žarel velik ogenj med drevjem. Med ognjem in med ladjo je neprenehoma potoval uporniški čoln. Kričali so v njem kakor otroci. Pa iz njihovih glasov je govoril rum —.

Končno sem zasodil, da je pot li koži varna dovolj.

Precej blizu obrežja sem bil, na peščenem polotoku, in ko sem se dvignil na noge, sem opazil nekoliko dalje zunaj na polotoku med grmičjem samotno, visoko skalo belosive barve. Ko sem si mislil, da bi to utegnila biti čista bela skala, o kateri je govoril Ben Gunn, da ima pri njej skrit svoj čoln lastnega izdelca. Morebiti, sem računil, bomo čoln kedaj rabili, in dobro je, da vem, kje je skrit.

Plažeč se med drevjem sem končno prišel do ploča. Moji prijatelji so me prisrčno sprejeli.

Povedal sem jim svojo zgodbo, nato pa sem se ozrl po koči,

vrhovne državne uprave.

Stroški za vrhovno državno upravo znašajo 173.799.104 dinarjev ali 498.755.107 kron. Od te svote odpade za vzdrževanje kralja 2.700.000. Izdatki za narodno skupščino znašajo skupno 22.965.000, od te svote odpade na poslanske dnevnice 18.605.000. Obresti in odplačevanja državnih dolgov znaša 165.170.200 dinarjev. Predsedstvo vlade stane letno 3.346.280 dinarjev, državni svet 825.840 dinarjev, glavna kontrola finančnega ministrstva 3.937.737 dinarjev. Kraljevi dvor in pisarna porabita letnih 1.036.650 dinarjev. Samo pisarna kraljevih ordenov (odlikovanj) izkazuje letnih 624 tisoč 112 dinarjev izdatkov. Izvanredni izdatki v obče znašajo 187.170.400 dinarjev; tiskanje novih bankovcev 3.500.000, kovanje novcev 15 milijonov, razlika na vrednostnem tečaju za odplačevanje tujih valut 14.357.000, za odplačevanje turške veleposesti v Bosni in Hercegovini 90 milijonov, za neizplačane uradniške penzije, plače itd. 64.315.400.

Izdatki za letno odplačevanje drž. dolgov samo za Srbijo 45.974.050 dinarjev; a redni ter izvanredni izdatki za Srbijo: penzije vzdrževanja, na rodno zaslužna priznanja in obveznosti iz preteklega leta znašajo svoto 32.750.000 dinarjev. Vsi vrhovni izdatki za Srbijo dosežejo svoto 78 milijonov 725.050 dinarjev.

Crnogora izkazuje v računu za letno odplačevanje državnih dolgov 588.000 din., ostali redni in izvanredni stroški znašajo 1.093.400. Glavni izdatki za Crnogoro toraj znašajo skupno 7.181.400 dinarjev. Za Bosno in Hercegovino so preračunani redni in izvanredni izdatki z draginjskimi dokladami na 132.774.008 kron.

Za Dalmacijo znašajo skupni izdatki 34.766.664 kron. Hrvatska in Slavonija dobita za pokojnine in draginjske doklade 117.137.876 kron.

Pokojnine z raznimi dodatki znašajo za Banat, Bačko in Baranjo 46 milijonov 930.000 kron.

Skupni izdatki za celotno Slovenijo so odmerjeni na 40.930.000 kron.

Tak je toraj proračun vrhovne državne uprave v najglavnejših obrisih K posameznim točkam proračuna se še bomo povrnili.

Vprašanje draginje rešeno — samo za ministre.

Od kod draginja? Zakaj so davki vedno večji? Zakaj ni urejen proračun? — Riba smrdi pri glavi! Vsak minister ima čez milijon dohodkov! —

Na eni zadnjih sej zakonodajnega odbora je vstal poslanec zemljoradniške stranke Lazič ter protestiral proti ogromnim državnim izdatkom za vladinove. Ministri so si sami nakazali 45 procentno draginjsko doklado in tako ima danes vsak dnevno: redne plače 1840 K, draginjske doklade 1160 K, poslaniških dnevnice 480 K, kar je skupaj na dan 3280 K, na mesec 98400 K, na leto pa 1.197.200 K.

Vsa je bila narejena iz neotčesanih borovih hloedov. Tudi pod je bil iz hloedov in približno za poldrugi čevlji dvignjen nad peščenimi tlemi. Pri vodu je bila nekaka voža, tam je izviral mahen studenec.

Zanimiv je bil, ta studenec. Umni in previdni graditelj kože je naredil studencu globoko jamo, vanjo je zakopal star ladijski kotel s preluknjanim dnor. Skozi to luknjo je vrela voda v koči, ga napolnjevala do vrha in se črez rob odtekala nazaj v pesek, kjer se je izgubljala.

Pohištva seve nikakega ni bilo v koči. V kotu je ležalo par začrnelih kamenov in preko njih kamenita plošča. To je bilo ognjišče.

Drevje, ki je svojčas stalo na griču, so posekali in bo porabiti za stavbo. Dvorišče krog kože do ploča je bilo čisto prazno in fla so bila peščena. Le tam, kjer je studenec posihaval v pesek, je rastle gosto zeleno mahovje, praprut in nekaj grmičja. Zunaj ploča, pa trdo ob njem, je bilo drevje zelo gosto — pregosto za brambo, sta pravila kapitan in graščak, — samo borovje, proti obali pa je stalo poredko hrastovje.

Zato ni čuda, da deluje davčni vijak s vso paro, da rastejo davki, take in vsakovrstne pristojbine od dneva do dneva v strahovite višine in da se narod trese v strahu in obupu pred strašno draginjo. Keč je mar ministrom, kako drugi ljudje žive, davno so že pozabili, da je v naši državi pa sto in sto tisoč ljudi, ki s svojimi krvavo in naporno prisluženimi mesečnimi dohodki niti približno ne dosežejo njih dnevne plače. Če jih kdo spomni, da je ogromno število takih ljudi v državi, da ti ljudje za svoje težko delo prosijo in zahtevajo vsaj toliko plače, da se lahko skromno preživijo, pa pravijo da je treba štediti, in če se to ne pomaga, se pa lačni, nagi in bosi siromaki razupijejo kot uporniki, nezadovoljneži, nehvaležniki ali pa na kratko kot brezpravna raja.

Za sebe znajo ministri takoj rešiti vprašanje draginje. Cim večja je, tem globlje segajo in zagrabijo v državno blagajno. S tem je draginja za njih rešena in to vse brez parlamenta in brez kontrole. Take samopašnosti in samovoljnosti svet še ni videl drugje, kot v absolutizmu Bizanca in orientu.

To, kar si ministri na tak način grabijo, še seveda ni vse. Imamo še celo vrsto visokih državnih činiteljev, diplomatov, zastopnikov, konzulov, raznovrstnih šefov misij, in komisij, raztrešenih po celem svetu, ki požirajo enake ali pa še večje svote in vse, kar se odirga državi, ubogemu, izčrpanemu narodu, nalagajo te prepite in prepolne pijavke v tujih bankah, da lahko svoje grabežljive prste kopajo v zdravi, zlati valuti.

O teh stvareh oblastniki ne govorijo radi, velikanske izdatke prikrijevajo, svoje masne plače in nakupičeno bogastvo zatajujejo, samo da ne bi sestranski narod spoznal, in da ne bi končno zahteval, da se v tujini nakopičena bogastva raznih veljakov in prvakov zasežejo v krije raznih primanjkljajev, pri katerih je narod popolnoma nedolžen.

Demokratični uradniki proti ubogemu ljudstvu.

Glavar Pirkmaier in pokrajinska uprava ukini tržišče pri Sv. Barbari v Halozah.

Ubogim Haložanom priraste vsako leto premalo živeža, da bi se mogli s tem preživeti, kar jim priraste na njih njičah. Ne samo revni viničarji, tudi posestniki morajo kupovati zrnje in druga živila ali pa zamenjavati za vino.

Občina Sv. Barbara v Halozah je dobila leta 1877 od namestništva v Gradcu dovoljenje za tržišče. Vsako nedeljo so pripeljali poljanci iz Dravskega polja koruzo, pšenico, rž, ječmen, oves, pšeno, krompir, fižol, čebulo in enake vrste živila na tržišče pri Sv. Barbari. Bratje Hrvatje pa so pripeljali na vozovih meso: svinjsko, goveje, telečje in ovčje. Sekali so ga za 4 do 6 K pri 1 kg ceneje kot do-

Hladni večerni veter je žvižgal skozi spranje in nas je posipaval z drobnim peskom. Oči, usta, ušesa, — vse nam je napolnil pesek. Pesek je vrel v studenčnici, pesek smo zajemali iz naših skled in kročnikov in ga grizli s kruhom in svinjetino. — In ker koča ni imela pravega dimnika, ampak le luknjo v strehi, koder je le malo dima našlo svoje pot, nas je nadlegoval še tudi dim, ko smo zakurili, in nas bodel v oči in ščegetal po grlu.

In da je bilo še udobneje v naši koči, je nosil Gray svoj obraz zavrt v povove, zaradi rane, ki so mu je vsekali uporniki pri njegovem pobegu, in ubogi stari Tom je ležal ob steni mrtev, pokrit z zastavo —.

Če bi bili smeli sedeti brez dela, gofovo bi se nas bila lotila globoka otožnost in pobitost.

Pa kapitan Smollett ni bil človek, ki bi bil koga pustil lenariti. — Sklicel nas je in postavil predse ter odkazal vsakemu svoje delo. Pred vsem je razdelil stražo. Zdravnik, Gray in jaz smo imeli prvo, graščak, Hunter in Jack pa drugo stražo. Dasiravno smo bili strašno trudni, sta morala 2 ven v gozd po drva, dva pa kopati —

mači mesarji (1 židov). Ljudje, ki niso prijatelji ubovega haloškega ljudstva, so se pritožili na ptujsko okrajno glavarstvo. In glejte! Okrajni glavar Pirkmaier je sporazumno s pokrajinsko upravo ugodil zahtevi bogatih mesarjev in drugih izžemalcev ljudstva, ter je prepovedal tržišče pri Sv. Barbari, oziroma je izdal prepoved, da Hrvatji ne smejo sekati mesa. S tem se je okrajno glavarstvo postavilo na stališče, da smejo židovi in verižniki brezsrčno izmozgavati uboge ljudi. Občina je imela od tržišča lepe dohodke, tudi te je okrajno glavarstvo s to prepovedjo odgrizlo. Pritožbe, katero je novi župan barbarske občine vložil na politično oblast, pa še do danes niso rešili.

Barbarčani so nato na lastno roko povabili Hrvatje na tržišče k Sv. Barbari. In kaj se je zgodilo? Orožniki so z odlokom okrajnega glavarstva v roki odganjali Hrvatje. Kupovali smemo torej samo pri židovu ter njemu sorodnih ljudeh. Tako je glavarstvo uničilo tržišče za Haloze, ki je obstajalo že davno poprej, ko je okrajni glavar trgal hlade po šolskih klopih.

Suša je ubogo haloško ljudstvo itak pritirala na prag — lakote. Sedaj pa se pride politična oblast in nam odganja one, ki so po ceni pripeljali Haložanom živež. Politični uradniki, ki so vse to povzročili, zaslužijo, da pridejo na zatožno klop. V Mariboru in Ptujju obsojajo uboge viničarke, da prinesejo na trg mleko in ga za par kronic dražje prodajajo, kakor rdeča gospoda —določil, a politični uradniki pa smejo s takimi ukrepi nezakonovno povzročiti draginjo za živila ubovega ljudstva. Glavar Pirkmaier pa bo seveda za ta in enake svoje „ljudomilne“ čine zahteval zaupnice od naših občin.

Kje je pravica? Ima li zavezane oči?

Dost.ured.: Našim Haložanom priporočamo, da se obrnejo s posebno vlogo na pokrajinsko upravo in celo zadevo naznanijo našim poslancom. Občina pa naj zahteva nujno rešitev priziva.

Kako bodo zamašili luknje?

(Dopis našega prijatelja.)

V listih sem čital, da izkazuje državni proračun naše države okoli 1000 (en tisoč) milijonov primanjkljaja. To se pravi: Sedanji demokratični-radikalno-samostojni ministri so taki gospodarji, da jim ni kmalu para. Če bi mi kmetje in obrtniki na ta način gospodarili v naših gospodarstvih, bi vsakemu v par letih zapel boben in birič bi nas izlicital. Mi pa moramo s svojimi otroci in še sami, detudi smo stari in betežni, se truditi od zore do mraka, v vročini in mrazu si pridlovati svoj kruhek.

Cital sem, da bo znašal primanjkljaj v državnem gospodarstvu okrog 1000 milijonov dinarjev. Torej nima davčni denar, ki ga iz nas s tako silo iztisnejo, pod sedanjo profiljudsko

grob za Toma. Zdravnika je imenoval za našega kuharja, mene je postavil za vratarja, on sam pa je hodil od enega do drugega, nam delal dobro voljo in pomagal, kjer je bilo treba.

Od časa do časa je prišel zdravnik k vratom, da je ušel dimu, ki mu je legal na prsi in ga žgal v oči. — Vsakokrat je imel prijazno besedo za mene

„Tale kapitan Smollett“, je dejal, „je boljši — mnogo boljši — ko jaz. In to nekaj pomeni, ako jaz tako povem!“

Nekoč je prišel in tiho sedel poleg mene. Pa je djal glavo po strani, me pogledal in rekel:

„Ali je tisti Gunn pri zdravi pameti —?“

„Ne vem, gospod zdravnik, sem mu odgovoril. „Skoraj bi rekel, da — ne!“

„Če bi bilo o tem kaj dvoma, bi jaz dejal, da je!“ je odgovoril zdravnik.

(Dalje prihod.)